

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Powiatu Wysokomazowieckiego
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W POWIECIE WYSOKOMAZOWIECKIM
NA LATA 2024-2030**

Wysokie Mazowieckie, 2024

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	3
I. PRZEMOC DOMOWA – ASPEKT PRAWNY I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA	5
II. ZADANIA REALIZOWANE W POWIECIE WYSOKOMAZOWIECKIM NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	9
1. Zadania powiatu na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	9
2. Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	10
3. Instytucje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz profilaktyki i edukacji w powiecie wysokomazowieckim	15
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE POWIATU WYSOKOMAZOWIECKIEGO	18
IV. CELE PROGRAMU	38
V. HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ	39
VI. ADRESACI PROGRAMU	44
VII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU	44
VIII. PROGNOZOWANE EFEKTY REALIZOWANYCH DZIAŁAŃ	45
IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	46
X. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	46
PODSUMOWANIE	46

WSTĘP

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2024-2030 został opracowany stosownie do zapisów art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.), zgodnie z którym do zadań własnych powiatu należy w szczególności „opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej”.

W dniu 22 czerwca 2023 roku weszły w życie przepisy, wprowadzone ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535). Przepisy te zmieniły terminologię stosowaną w ustawie - pojęcie „przemocy w rodzinie” zostało zastąpione „przemocą domową”. Zmiany ukierunkowują na właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę jako taką, w której występuje przemoc. Osobami doświadczającymi przemocy w związkach bliskich, jak i jej sprawcami, są aktualnie konkretne - indywidualne - osoby, a jej przyczyną nie są dysfunkcje rodziny jako podstawowej komórki społecznej. Zgodnie z wprowadzonymi w życie zmianami, określana dotąd „osoba dotknięta przemocą w rodzinie” lub „ofiara przemocy w rodzinie” nazywana jest „**osobą doznającą przemocy domowej**”, natomiast w stosunku do „osoby stosującej przemoc w rodzinie” używa się terminu „**osoba stosująca przemoc domową**”. Krąg osób, wobec których zastosowanie będą miały obecnie obowiązujące przepisy został rozszerzony między innymi: o byłego małżonka, byłego partnera lub inną osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Nowelizacja rozszerza zakres podmiotowego zastosowania ustaw jak również dotychczasowe formy przemocy domowej. Regulacja wprowadza dodatkowe formy działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową, przewiduje odebranie broni palnej osobom stosującym przemoc domową, modyfikuje procedury „Niebieskie Karty” oraz pracę zespołów interdyscyplinarnych i dotychczasowych grup roboczych.

Nowelizacja ustawy powoduje konieczność zmian w zakresie przyjętych aktów prawa miejscowego, zatem koniecznym jest wprowadzenie opracowanego niniejszego Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2024 - 2030. Zaplanowane w Programie działania będą kontynuacją czynności, które podjęto w ramach realizacji dotychczas

obowiązującego „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017 – 2025”.

Program zakłada podejmowanie kompleksowych działań skierowanych zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę osób doznających przemocy i edukację osób stosujących przemoc domową.

Opracowany dokument jest dokumentem otwartym, który może podlegać zmianom i uzupełnieniom. Program składa się z 10 części. W pierwszej części przedstawiono charakterystykę zjawiska i aspekt prawny przemocy domowej, w drugiej – przedstawiono zadania realizowane w powiecie na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, natomiast w trzeciej – sporządzono diagnozę zjawiska przemocy na terenie powiatu wysokomazowieckiego. W kolejnych częściach określono cele Programu, harmonogram realizacji działań, adresatów Programu, realizatorów i partnerów Programu, prognozowane efekty realizacji działań, źródła finansowania Programu oraz określono sposób monitorowania i sprawozdawczość.

Program będzie realizowany we współpracy ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w działania na rzecz osób i rodzin zagrożonych przemocą i doznających przemocy domowej w powiecie wysokomazowieckim.

I. PRZEMOC DOMOWA – ASPEKT PRAWNY I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA

Działania ujęte w niniejszym Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2024-2030 realizowane będą w oparciu o obowiązujące akty prawne, a w szczególności:

- 1) Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- 2) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.);
- 3) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283);
- 4) Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.);
- 5) Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.);
- 6) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.);
- 7) Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.);
- 8) Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 107);
- 9) Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.);
- 10) Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.);
- 11) Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 37 z późn. zm.);
- 12) Ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 978);
- 13) Uchwałę Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. poz. 1232);
- 14) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. poz. 1870);
- 15) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika

socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony (Dz.U. poz. 1807);

- 16) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej (Dz.U. poz. 1827);
- 17) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (Dz.U. poz. 1159);
- 18) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. poz. 1163);
- 19) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U. poz. 1166);
- 20) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U. poz. 1164);
- 21) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz.U. poz. 1158);
- 22) Strategię rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017-2025.

Zgodnie z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej pojęcie przemocy domowej definiowane jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub

zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- 1) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- 2) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- 3) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- 4) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- 5) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Najczęściej występujące formy przemocy to:

- **przemoc fizyczna** - są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań, czy zasinień,
- **przemoc psychiczna** - to umyślne działanie wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych,
- **przemoc seksualna** - polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy,
- **przemoc ekonomiczna** - to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy,
- **zaniedbanie** – to działanie polegające na ciągłym niezaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych,
- **cyberprzemoc** – przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a, czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym.¹

¹ Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców. NASK Akademia, Warszawa 2020.

Zjawisko przemocy zwykle przyjmuje formę ciągłego procesu, ponieważ najczęściej nie jest jednorazowym epizodem i ma tendencje do powtarzania się. Ponadto toczy się w wymiarze dominacji i uległości, gdyż osoba stosująca przemoc dąży do uzyskania totalnej dominacji nad swą ofiarą, czyli osobą doznającą przemocy. Przemoc nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka, co oznacza, że jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą. Odpowiedzialność za występowanie zjawiska przemocy zawsze leży po stronie sprawcy, niezależnie od tego co zrobiła ofiara. W celu dostrzeżenia i zrozumienia tego zjawiska uzależnienia ofiary od sprawcy dopuszczającego się przemocy, ważne jest przyjrzenie się specyfice relacji między nimi. Wiąże się to z cyklicznym charakterem tego zjawiska. Występowanie tych cykli dobitnie wyjaśnia proces stawania się ofiarą osób doznających przemocy oraz pojawiających się w ich zachowaniu syndrom wyuczonej bezradności. W cyklu przemocy występują trzy fazy, które są zmienne pod względem intensywności i czasu trwania:

- **faza narastającego napięcia** - początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe, których przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja,
- **ostrej przemocy** - następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej występuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc, czy złożyć skargę,
- **faza miodowego miesiąca** - to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy. Ofiary zaś wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego oczekują, znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać. I nawet jeśli przed chwilą były gotowe uciec, teraz zostają. Sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli: z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać.

II. ZADANIA REALIZOWANE W POWIECIE WYSOKOMAZOWIECKIM NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

W powiecie wysokomazowieckim podejmuje się od wielu lat starania mające na celu minimalizację zjawiska przemocy domowej, głównie poprzez kompleksowe działania ukierunkowane zarówno na ochronę i wsparcie osób zagrożonych i doznających przemocy domowej, jak też korygowanie i edukowanie osób stosujących przemoc domową.

1. Zadania powiatu na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Ponadto do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3 oraz o ich ukończeniu.

Dodatkowo zgodnie z art. 11b ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego organizujące placówki, o których mowa w art. 15ag ust. 1 pkt 3 i 5 i art. 15ah ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz

art. 18g ust. 1 pkt 3 i 5 i art. 18h ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266 z późn. zm.), przekazują, z użyciem środków komunikacji elektronicznej, właściwym terytorialnie jednostkom organizacyjnym Policji i Żandarmerii Wojskowej aktualne dane teleadresowe tych podmiotów ze wskazaniem przedmiotu działalności.

2. Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem podejmuje działania mające na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej. PCPR w miarę swoich możliwości i kompetencji wspiera rodziny w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej. Umożliwia korzystanie z porad socjalnych, prawnych, psychologicznych i pedagogicznych dla osób dorosłych i dzieci. W siedzibie Centrum na tablicy ogłoszeń na bieżąco wywiesza się wszelkie dostępne informacje dotyczące zjawiska przemocy. Udostępnia się opracowania, ulotki i broszury pozyskane z innych źródeł, jak i własne opracowania. Ponadto PCPR współpracuje i kontaktuje się z innymi instytucjami i organizacjami z terenu powiatu wysokomazowieckiego, tj. ośrodkami pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji w Wysokiem Mazowieckiem, szkołami i innymi placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny z terenu powiatu, zespołami interdyscyplinarnymi, gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Wysokiem Mazowieckiem, Prokuraturą Rejonową w Wysokiem Mazowieckiem oraz Sądem Rejonowym w Wysokiem Mazowieckiem.

W ramach działań profilaktycznych jak również pomocowych dla dzieci i młodzieży doświadczających różnego rodzaju trudności (kryzysów) psychicznych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od 2022 roku kontynuuje współpracę z Wojewódzkim Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży, który prowadzi Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Wysokiem Mazowieckiem. PCPR w Wysokiem Mazowieckiem corocznie realizuje oraz inicjuje wszelkie działania celem poprawy sytuacji osób doznających przemocy jak i sprawców przemocy domowej. Mianowicie zwiększa wiedzę z zakresu przemocy oraz podnosi poziom świadomości i wrażliwości społecznej na temat przemocy, upowszechnia informację w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą poprzez udostępnianie plakatów i ulotek w siedzibie Centrum, przekazuje otrzymywane materiały do jednostek organizacyjnych

pomocy społecznej z terenu powiatu, zwiększa skuteczność działań w zakresie udzielania pomocy ofiarom przemocy poprzez poradnictwo specjalistyczne, w tym psychologiczne, prawne i socjalne, zwiększa skuteczność podejmowanych działań wobec sprawców przemocy oraz zwiększa poziom kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach w celu podniesienia jakości i dostępności usług.

Główne inicjatywy w zakresie przemocy domowej realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem w latach 2021 -2023:

- **organizowanie spotkań szkoleniowych instytucji oraz podmiotów działających w obszarze przemocy.** Spotkania szkoleniowe miały na celu między innymi uściślenie współpracy między instytucjami, wypracowanie wspólnych metod pracy w zakresie przemocy, a w szczególności kierowania sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programie korekcyjno - edukacyjnym,
- organizowanie szkoleń dla kadry pomocy społecznej z terenu powiatu wysokomazowieckiego o tematyce przemocy,
- realizacja programu profilaktycznego **„PoMOC, a nie przeMOC!”** na podstawie podpisanego listu intencyjnego z Komendą Powiatową Policji w Wysokim Mazowieckiem w zakresie współpracy partnerskiej, którego głównym celem było przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wobec osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych,
- na podstawie zawartego porozumienia z Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT kontynuacja działalności **Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem w Wysokim Mazowieckiem** z siedzibą w budynku **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie**. W ramach działalności osoby pokrzywdzone przestępstwem i członkowie ich rodzin, a także świadkowie i osoby im najbliższe miały możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej, materialnej, rzeczowej i wolontarystycznej,
- coroczna organizacja „Święta Dziecka i Rodziny” dla wszystkich rodzin zastępczych z powiatu wysokomazowieckiego, które zgodnie z założeniami promowało wzorce w zakresie spędzania czasu wolnego, realizowania zainteresowań, sportu i rekreacji, było okazją do wymiany doświadczeń między rodzicami zastępczymi, integrację dzieci przebywających w pieczy zastępczej, a także umożliwiała upowszechnienia informacji dotyczących przemocy domowej, m.in. ulotek: **STOP PRZEMOCY** - zaprojektowanej

- przez tut. Centrum, w której wykorzystano rysunek autorstwa zwycięzcy konkursu „Dzieciństwo wolne od przemocy” oraz ulotkę - Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem w Wysokiem Mazowieckiem,
- przekazywanie informacji osobom pozostającym w kryzysie z powodu przemocy i wymagającym zapewnienia schronienia o możliwości skierowania do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie,
 - coroczne przekazywanie materiałów edukacyjnych instytucjom pomocowym, w szczególności informacje czym jest przemoc, kategorie przemocy, ważne telefony, gdzie zgłosić pomoc oraz ulotkę **STOP PRZEMOCY** zaprojektowaną przez tut. Centrum,
 - w ramach realizacji programu profilaktycznego coroczne przesyłanie mailowo do szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu materiałów i prezentacji multimedialnej na temat zjawiska przemocy i zachowań agresywnych oraz ulotkę **STOP PRZEMOCY**,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie corocznie przyłączało się do Kampanii pn. **Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepięstwem** prowadzonej przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Do dyspozycji osób pokrzywdzonych była możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej oraz pomocy pracowników socjalnych. Osoby zainteresowane mogły skorzystać ze wsparcia podmiotów, które świadczą pomoc materialną i niematerialną z Funduszu Sprawiedliwości w ramach Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem,
 - udział w Kampanii **16 Dni Akcji Przeciw Przemocy ze względu na Pleć**. Kampania co roku prowadzona była między 25 listopada, Międzynarodowym Dniem Przeciwko Przemocy Wobec Kobiet, a 10 grudnia, Międzynarodowym Dniem Praw Człowieka, dla podkreślenia faktu, że eliminacja wszelkich form przemocy wobec kobiet to kwestia praw człowieka, oraz że utrzymywanie takiej przemocy jest pogwałceniem praw człowieka. Centrum w ramach Kampanii informowało, iż do dyspozycji kobiet pokrzywdzonych było wsparcie psychologa, nieodpłatna pomoc prawna oraz pomoc pracowników socjalnych,
 - udział w **Kampanii 19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży**. W ramach działań pracownicy Centrum uczestniczyli w szkoleniach Fundacji po Drugie pt. „4 ściany” oraz „Praca z osobą doświadczającą przemocy”, informowali wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej o możliwości udziału w webinarach pt. „Kocham - nie

krzywdę. Jak być świadomym rodzicem w przyszłości” oraz „10 sekund - nie odwracaj wzroku, reaguj”.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało certyfikat w związku z udziałem w Kampanii.

- Centrum podejmowało również działania informacyjne skierowane do osób doznających przemocy jak i sprawców przemocy, informowano o możliwościach skorzystania z dostępnych form pomocy. Informacje umieszczano na stronie internetowej, jak również na tablicy ogłoszeń w siedzibie Centrum,
- Centrum zapewniało dostępności do uczestnictwa w programach dla sprawców przemocy tj. **programach korekcyjno-edukacyjnych** oraz **programach terapeutyczno – psychologicznych**,
- pracownicy Centrum systematycznie podwyższali swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach, różnych formach seminariów, konferencjach oraz spotkaniach superwizyjnych,
- organizowano konkursy wśród rodzin zastępczych w powiecie wysokomazowieckim o tematyce przemocy: konkurs plastyczny, pt. **„DZIECIŃSTWO WOLNE OD**

PRZEMOCY”, konkurs literacki, pt. „**ZATRZYMAJ PRZEMOC**” oraz konkurs fotograficzny, pt. „**RODZINNA MOC – NISZCZY PRZEMOC**”.

Zgodnie ze Statutem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem przyjętym Uchwałą Nr XVIII/161/2016 Rady Powiatu Wysokomazowieckiego z dnia 26 października 2016 roku w ramach Centrum działa zespół do spraw realizacji zadań ośrodka interwencji kryzysowej. Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem przyjętym Uchwałą Nr 63/293/2016 Zarządu Powiatu Wysokomazowieckiego z dnia 25 listopada 2016 roku do zadań zespołu do spraw realizacji zadań ośrodka interwencji kryzysowej, należy podejmowanie działań na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, w tym doświadczających przemocy w rodzinie, a w szczególności:

- 1) udzielanie poradnictwa specjalistycznego;
- 2) świadczenie pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w środowisku społecznym;
- 3) współpraca i współdziałanie z innymi specjalistami i instytucjami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii;
- 4) poszukiwanie i zabezpieczenie miejsca pobytu osobom w kryzysie (w sytuacjach uzasadnionych) w celu zapewnienia schronienia;
- 5) informowanie osób w kryzysie o przysługujących im prawach i uprawnieniach;
- 6) wskazanie sposobów radzenia sobie z problemem i zapobieganie dysfunkcjom.

W skład zespołu do spraw realizacji zadań ośrodka interwencji kryzysowej oprócz psychologa wyznaczono 2 osoby spośród zatrudnionych pracowników Centrum.

Interwencja kryzysowa jest to metoda systemowego, interdyscyplinarnego, wielowątkowego oddziaływania na osobę, która znalazła się w kryzysowej sytuacji. Celem interwencji kryzysowej jest spowodowanie odzyskania, przez osobę w kryzysie, zdolności jego samodzielnego pokonania trudności. Polega to na złagodzeniu objawów reakcji kryzysowej, przywróceniu równowagi psychicznej, zapobieżeniu przejścia ostrego kryzysu w stan chroniczny, przywróceniu umiejętności samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

W latach 2021-2023 roku do tutejszego Centrum nie zgłaszały się osoby w stanie kryzysu, które wymagałyby natychmiastowego wsparcia oraz umieszczenia w ośrodkach interwencji kryzysowej.

3. Instytucje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz profilaktyki i edukacji w powiecie wysokomazowieckim

Na terenie powiatu wysokomazowieckiego funkcjonują służby, które w zakresie swoich kompetencji mają za zadanie przeciwdziałać przemocy domowej.

Na poziomie gmin, działania związane ze wsparciem osób uwikłanych w przemoc domową, w formie bardzo zróżnicowanej, wykonują **ośrodki pomocy społecznej**, które zgodnie z art. 7 pkt 7 ustawy o pomocy społecznej są zobowiązane do udzielania pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu przemocy domowej. Pomoc udzielana jest w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, pomocy materialnej, interwencji kryzysowej oraz usług opiekuńczych.

W każdej gminie funkcjonują **Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej**, w których skład wchodzi specjaliści z różnych dziedzin m.in. pracownicy socjalni, pedagodzy, psycholodzy, policjanci. Zespół ma za zadanie w szczególności:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 9) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.

W celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej powołuje się grupę diagnostyczno-pomocową.

W każdej gminie funkcjonują **gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych**, które również udzielają wsparcia, gdy przemoc towarzyszy nadużywanie alkoholu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową. PCPR oferuje bezpłatne poradnictwo w ramach interwencji kryzysowej, szczególnie psychologiczne i rodzinne. Planowane jest rozszerzenie oferty o programy korekcyjno-edukacyjne i terapeutyczno-psychologiczne dla osób stosujących przemoc domową. PCPR współpracuje również z Ośrodkami Pomocy Społecznej i innymi instytucjami w sprawach bieżących.

Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem w Wysokiem Mazowieckiem z siedzibą w budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie prowadzony na podstawie porozumienia zawartego ze Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT w Suwałkach, udziela pomocy osobom pokrzywdzonym przepęstwem, w tym dotkniętym przemocą domową poprzez m.in. nieodpłatną pomoc prawną, psychologiczną, materialną, rzeczową i wolontarystyczną.

Komenda Powiatowa Policji w Wysokiem Mazowieckiem. Do zadań Policji mających na celu ochronę osób doznających przemoc domowej zgodnie z obowiązującym prawem należy m.in: interwencja w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemoc domowej, uruchomienie procedury „Niebieska Karta”, sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa), zatrzymanie sprawców przemoc domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia, bądź zdrowia innych osób, a także mienia, wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemoc w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przepęstwa, zabezpieczenie dowodów popełnienia przepęstwa, wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemoc domowej i/lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, udzielenie informacji osobom doświadczającym przemoc o możliwości uzyskania pomocy. Komenda Powiatowa Policji prowadzi także działania o charakterze profilaktycznym adresowane do rodziców, młodzieży, nauczycieli, wychowawców, osób starszych i niepełnosprawnych.

Prokuratura Rejonowa w Wysokiem Mazowieckiem przyjmuje zgłoszenia o podejrzeniu popełnienia przepęstwa, prowadzi i nadzoruje postępowania przygotowawcze, m.in. dotyczące przemoc domowej mające na celu sprawdzenie, czy popełniono przepęstwo, zleca zebranie i zabezpieczenie dowodów, zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przepęstwa.

Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem w związku ze zjawiskiem przemocy domowej zajmuje się rozstrzygnięciem wniosków z Prokuratury, bądź Policji w sprawie orzekania środków karnych wobec sprawców przemocy domowej oraz orzekaniem wobec sprawców przemocy obowiązków przewidzianych w art. 72 §1 kodeksu karnego, m.in. powstrzymywania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających, poddania się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu albo oddziaływaniom terapeutycznym, uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonymi lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób, opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym i jeżeli sprawca tego nie uczyni zastosowaniem środka izolacyjnego w postaci tymczasowego aresztowania.

Zespoły kuratorskiej służby sądowej wykonują, m.in. czynności związane ze sprawowaniem dozorów nad skazanymi z art. 207 §1. W ramach sprawowanych dozorów kuratorzy zawodowi dla dorosłych wykonują czynności kontrolne, diagnostyczne i resocjalizacyjne w stosunku do skazanych oraz czynności doradczo - edukacyjne dla członków rodzin dozorowanych.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Wysokiem Mazowieckiem w zakresie profilaktyki prowadzi zajęcia psychoedukacyjne dla dzieci i młodzieży, pogadanki dla rodziców, szkolenia dla nauczycieli, wychowawców, a także terapie dla rodziców i rodzin.

Placówki oświatowe posiadają kompetencje do rozpoznawania sygnałów świadczących o doznawaniu przez dziecko form krzywdzenia, uruchamiania procedury „Niebieskiej Karty”, wchodzenia w skład zespołu interdyscyplinarnego, prowadzenia profilaktyki.

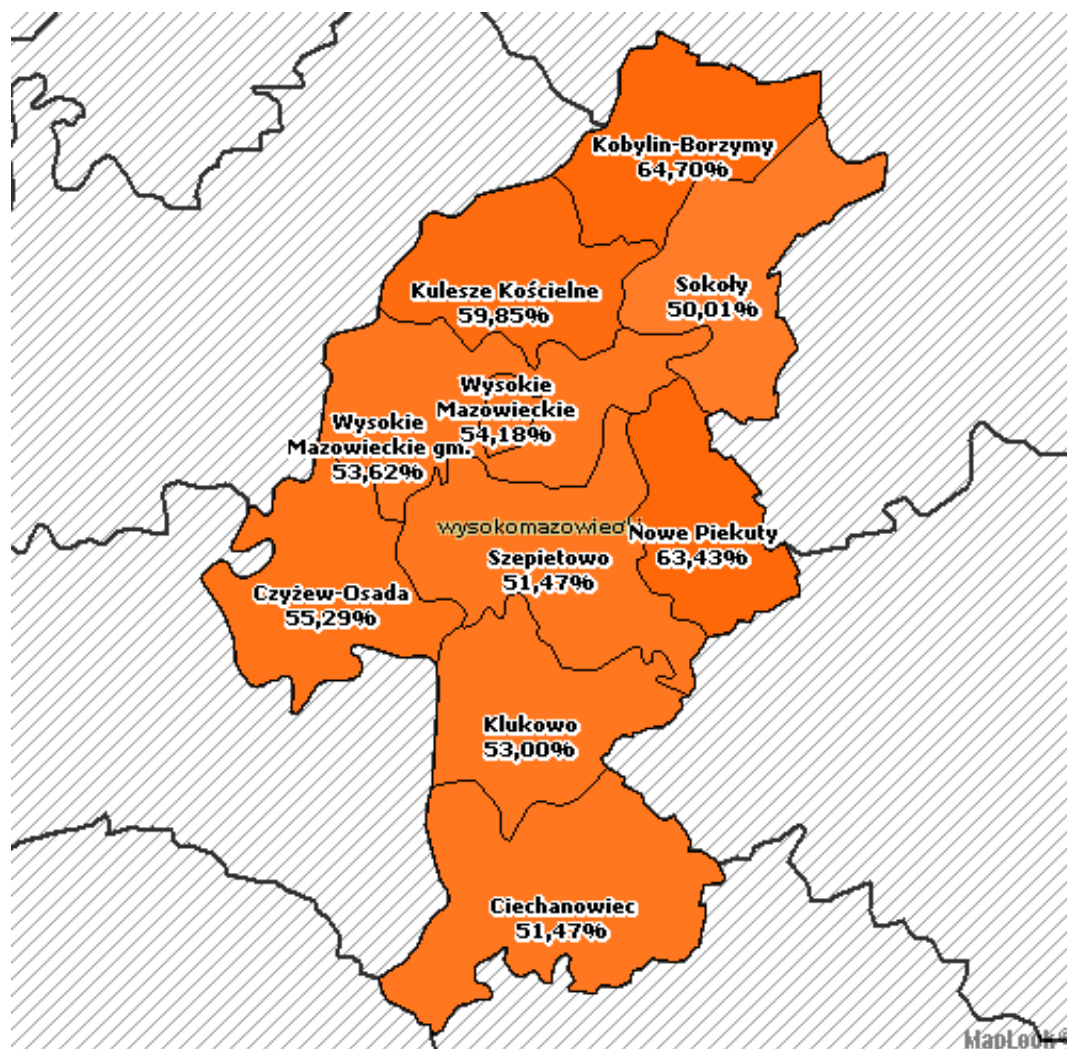
Placówki służby zdrowia oprócz udzielania pierwszej pomocy mogą informować osoby doznające przemocy o możliwościach uzyskania wsparcia, powiadomić organy ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego, placówki te mogą też uruchamiać procedurę „Niebieskiej Karty”.

Na terenie powiatu wysokomazowieckiego funkcjonują również fundacje i stowarzyszenia, które nie działają wyłącznie w zakresie przeciwdziałania przemocy, ale udzielają wsparcia osobom pokrzywdzonym, głównie w ramach poradnictwa specjalistycznego.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE POWIATU WYSOKOMAZOWIECKIEGO

Powiat wysokomazowiecki jest powiatem ziemskim, leżącym w województwie podlaskim, graniczy z powiatami: białostockim, bielskim, siemiatyckim, ostrowskim i zambrowskim. Siedzibą powiatu jest miasto Wysokie Mazowieckie. Powierzchnia powiatu wysokomazowieckiego wynosi 1281,87 km². W skład powiatu wchodzi: miasto Wysokie Mazowieckie, miasto i gmina Ciechanowiec, miasto i gmina Szepietowo, miasto i gmina Czyżew Osada, gmina Wysokie Mazowieckie, gmina Sokoly, gmina Klukowo, gmina Kobylin-Borzyny, gmina Kulesze Kościelne i gmina Nowe Piekuty.

Rysunek 1. Podział administracyjny Powiatu Wysokomazowieckiego

Źródło:
https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_1%C4%99borski#/media/Plik:L%C4%99bork_County_administrative_map-PL.svg

Z danych ewidencji ludności (stan na 31.12.2023r.) wynika, że w powiecie wysokomazowieckim zamieszkuje 55136 mieszkańców, z czego 27456 stanowią kobiety. Społeczeństwo powiatu to w przeważającej części mieszkańcy wsi.

W celu zdiagnozowania problemu przemocy domowej na terenie powiatu wysokomazowieckiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem zebrało dane z miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej, zespołów interdyscyplinarnych, Komendy Powiatowej Policji w Wysokiem Mazowieckiem, Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem oraz Prokuratury Rejonowej w Wysokiem Mazowieckiem.

Z danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej wynika, że w każdym mieście i gminie na terenie powiatu wysokomazowieckiego realizowane są wieloletnie programy przeciwdziałania przemocy. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na samorządy gmin obowiązek powoływania Zespołów Interdyscyplinarnych, które z mocy ustawy podejmują działania w stosunku do osób i rodzin dotkniętych przemocą domową, ale również inicjują działania w stosunku do zewnętrznych podmiotów i instytucji zajmujących się zjawiskiem przemocy domowej. Na podstawie zebranych danych wynika, że w powiecie wysokomazowieckim we wszystkich gminach funkcjonują Zespoły Interdyscyplinarne d.s przeciwdziałania przemocy, w skład których wchodzi: przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi. Celem Zespołów jest budowanie lokalnego systemu wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy oraz wypracowanie standardów współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Na potrzeby opracowania niniejszego Powiatowego Programu zebrano dane z lat 2021- 2023 udostępnione przez w/w instytucje, które ustawowo podejmują działania mające na celu ograniczenie zjawiska przemocy. Dane te posłużyły do zdiagnozowania problemu przemocy domowej w powiecie wysokomazowieckim.

Zjawisko przemocy w powiecie kształtowało się na różnym poziomie. W latach 2021 - 2023 liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” kształtowała się od 166 w roku 2021 przez 155 w roku 2022 do 126 w roku 2023. Analizując rok 2021 największa liczba wszczętych procedur występowała w miastach Ciechanowiec i Szepietowo oraz w gminie Sokoły, najmniej w gminach Kobylin - Borzymy i Kulesze Kościelne, co obrazuje poniższa tabela:

Tabela nr 1. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” przez Zespoły Interdyscyplinarne w powiecie wysokomazowieckim w latach 2021 – 2023.

Wyszczególnienie	Liczba procedur „Niebieskie Karty”		
	2021	2022	2023
Wysokie Mazowieckie <i>- Miasto</i>	20	29	25
Ciechanowiec	25	23	9
Czyżew	14	11	9
Klukowo	12	5	9
Kobylin-Borzymy	7	9	9
Kulesze Kościelne	5	6	1
Nowe Piekuty	11	12	15
Sokoły	24	17	15
Szepietowo	32	21	25
Wysokie Mazowieckie <i>- Gmina</i>	16	22	9
Powiat wysokomazowiecki	166	155	126

Dane: Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej z powiatu wysokomazowieckiego

Tabela nr 2. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” przez Zespoły Interdyscyplinarne w powiecie wysokomazowieckim w latach 2021 – 2023.

Wyszczególnienie	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”		
	2021	2022	2023
Wysokie Mazowieckie <i>- Miasto</i>	18	19	22
Ciechanowiec	15	29	7
Czyżew	14	7	6
Klukowo	4	7	6
Kobylin-Borzymy	7	5	10
Kulesze Kościelne	5	6	1
Nowe Piekuty	7	5	11
Sokoły	14	16	9
Szepietowo	25	18	17
Wysokie Mazowieckie <i>- Gmina</i>	16	22	7
Powiat wysokomazowiecki	125	182	96

Dane: Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej z powiatu wysokomazowieckiego

Liczba zakończonych "Niebieskich Kart" wzrosła ze 125 w 2021 roku, do 182 w 2022 roku, lecz spadła znacząco do 96 w 2023 roku.

Tabela nr 3. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” z podziałem na poszczególne rodzaje przemocy w powiecie wysokomazowieckim w latach 2021 - 2023.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”											
	2021				2022				2023			
	P	F	S	E	P	F	S	E	P	F	S	E
Wysokie Mazowieckie - <i>Miasto</i>	19	18	0	0	21	19	0	0	23	21	0	0
Ciechanowiec	25	18	0	0	23	16	0	0	9	9	0	0
Czyżew	6	3	0	0	3	7	0	0	8	1	0	0
Klukowo	0	14	0	0	0	9	0	0	0	9	0	0
Kobylin-Borzymy	4	3	0	0	4	6	0	0	6	7	1	0
Kulesze Kościelne	0	5	0	0	0	6	0	0	0	1	0	0
Nowe Piekuty	9	5	0	0	9	6	0	0	11	7	0	0
Sokoły	12	11	1	0	14	11	0	0	13	10	1	0
Szepietowo	21	17	0	0	15	10	0	0	14	8	0	0
Wysokie Mazowieckie - <i>Gmina</i>	16	14	0	0	16	14	0	0	9	8	0	0
Powiat wysokomazowiecki	112	108	1	0	105	104	0	0	93	81	2	0

Dane: Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej z powiatu wysokomazowieckiego

Z danych w załączonej tabeli wynika, że spośród rodzajów przemocy domowej najczęściej występowała i dominowała: przemoc psychiczna i fizyczna, natomiast wartości przemocy seksualnej były znikome, a przemoc ekonomiczna w danym okresie nie występowała.

Tabela nr 4. Liczba osób doznających przemocy domowej w powiecie wysokomazowieckim z podziałem na płeć.

Wyszczególnienie	Liczba osób doznających przemocy domowej								
	2021			2022			2023		
	K	M	DZ	K	M	DZ	K	M	DZ
Wysokie Mazowieckie - <i>Miasto</i>	17	1	1	18	3	1	17	6	5
Ciechanowiec	22	6	0	20	6	4	8	1	5
Czyżew	7	1	1	7	2	1	5	1	0
Klukowo	11	1	2	5	4	0	9	10	12
Kobylin-Borzymy	3	3	0	4	0	0	4	1	0
Kulesze Kościelne	4	1	0	5	1	0	1	0	0
Nowe Piekuty	9	1	6	9	1	7	10	1	7
Sokoły	8	3	1	8	2	1	7	4	2
Szepietowo	17	5	2	18	3	3	10	6	3
Wysokie Mazowieckie - <i>Gmina</i>	15	5	4	19	3	6	9	3	2
Powiat wysokomazowiecki	113	27	17	132	25	23	80	33	36

Dane: Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej z powiatu wysokomazowieckiego

Z danych zamieszczonych w tabeli wynika, że osobami doznającymi przemocy w szczególności były kobiety (2021 r. - 113, 2022 r. - 132, 2023 r. - 80). Przemoc dotyka również mężczyzn i dzieci, ale w mniejszym stopniu niż kobiety. Osoby małoletnie w poszczególnych latach doznawały przemocy w następujących liczbach w 2021 r. - 17, 2022 r. - 23, 2023 r. - 36, mężczyźni zaś w 2021 r. - 27, 2022 r. - 25, 2023 r. - 33.

Tabela nr 5. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej w powiecie wysokomazowieckim z podziałem na płeć.

Wyszczególnienie	Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej								
	2021			2022			2023		
	K	M	DZ	K	M	DZ	K	M	DZ
Wysokie Mazowieckie <i>- Miasto</i>	1	18	0	3	19	0	7	19	0
Ciechanowiec	1	18	0	3	18	0	4	6	0
Czyżew	0	8	0	0	10	0	1	7	0
Klukowo	1	13	0	1	7	0	2	6	1
Kobylin-Borzymy	0	6	0	0	5	0	0	5	0
Kulesze Kościelne	1	4	0	0	6	0	0	1	0
Nowe Piekuty	0	9	0	0	9	0	1	10	0
Sokoły	1	12	0	3	15	0	0	14	0
Szepietowo	1	22	0	3	14	0	3	12	0
Wysokie Mazowieckie <i>- Gmina</i>	2	16	0	6	18	0	1	8	0
Powiat wysokomazowiecki	8	126	0	16	121	0	19	88	1

Dane: Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej z powiatu wysokomazowieckiego

Z danych w tabeli wynika, że osobami podejrzanyymi o stosowanie przemocy domowej w znaczącej przewadze byli mężczyźni (2021 r. - 126, 2022 r. - 121, 2023 r. - 88). Osobami podejrzanyymi o stosowanie przemocy domowej były również kobiety. Możemy zauważyć tendencję wzrostową liczby kobiet podejrzanych o stosowanie przemocy w 2023 r. - 19 w porównaniu do 2021 r. - 8.

Tabela nr 6. Liczba postępowań, liczba osób zatrzymanych oraz wydanych nakazów opuszczenia lokalu i zakazów zbliżania się do określonych osób w związku z przemocą domową prowadzonych przez Komendę Powiatową Policji w Wysokim Mazowieckiem.

Wyszczególnienie	Liczba postępowań prowadzonych przez Komendę Powiatową Policji		
	2021	2022	2023
Liczba wszczętych i prowadzonych postępowań w związku z przemocą domową	28	17	14

Liczba osób zatrzymanych w związku z przemocą domową	11	10	5
Liczba wydanych nakazów opuszczania lokalu i zakazów zbliżania się do określonych osób w związku z przemocą domową	11	10	5

Dane: Komenda Powiatowa Policji w Wysokiem Mazowieckiem

Z analizy danych Komendy Powiatowej Policji w Wysokiem Mazowieckiem wynika, że na przełomie lat 2021-2023 malała liczba działań sprawdzających i postępowań dotyczących przemocy domowej oraz liczba nakazów i zakazów w celu ochrony ofiar wobec osób stosujących przemoc domową, które izolują sprawcę od rodziny.

Tabela nr 7. Liczba postępowań prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem dotyczących przemocy domowej.

Wyszczególnienie	Liczba postępowań prowadzonych przez Sąd Rejonowy		
	2021	2022	2023
Liczba orzeczonych kar pozbawienia wolności w sprawach z art. 207 kk	4	2	0
Liczba orzeczonych kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania z art. 207 kk	6	3	5
Liczba orzeczonych środków z art. 207 kk w tym zakaz zbliżania i zobowiązania do leczenia odwykowego	9	7	6

Dane: Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem

Analiza danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem wskazuje, że liczba orzeczonych kar w sprawach związanych z przemocą domową, zwłaszcza kar pozbawienia wolności, zmniejszyła się z 4 w 2021 r. do 2 w 2022 r. natomiast w 2023 r. nie było orzeczonych kar. Liczba warunkowych zawiesznień wykonania kary pozbawienia wolności również zmniejszyła się z 6 w 2021 r. do 3 w 2022 r. i następnie wzrosła do 5 w 2023 r. Jeśli chodzi o środki prawne, Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem orzekł różnorodne środki w tym takie jak zakazy zbliżania się do określonych osób, czy miejsc oraz zobowiązania do leczenia odwykowego, co może wskazywać na zróżnicowane podejście sądu do przypadków przemocy domowej z tendencją zniżkową w ostatnim roku.

Tabela nr 8. Liczba postępowań prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Wysokiem Mazowieckiem dotyczących przemocy domowej.

Wyszczególnienie	Liczba postępowań prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową		
	2021	2022	2023
Liczba wszczętych postępowań sprawach z art. 207§ kk w związku z przemocą domową	37	23	17
Liczba zakończonych postępowań aktem oskarżenia z art. 207 §1 kk	11	10	5
Liczba zakończonych postępowań umorzeniem z art. 207 §1 kk	11	10	5

Dane: Prokuratura Rejonowa w Wysokiem Mazowieckiem

Analiza danych z Prokuratury Rejonowej w Wysokiem Mazowieckiem pokazuje, że liczba wszczętych postępowań w sprawach związanych z przemocą domową oraz liczba zakończonych postępowań aktem oskarżenia oraz umorzeniem w poszczególnych latach miała tendencję malejącą.

Celem skutecznego eliminowania zjawiska przemocy domowej, należy objąć pomocą nie tylko osoby doznające przemocy, ale również osoby stosujące przemoc. W związku z tym w powiecie wysokomazowieckim prowadzony jest program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej.

Tabela nr 9. Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Wyszczególnienie	Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową		
	2021	2022	2023
Liczba edycji programu	0	1	0
Liczba oświadczeń, które wpłynęły do PCPR	0	3	4
Liczba uczestników	0	3	0
Liczba osób, które ukończyły program	0	1	0

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że w latach 2021-2023 odbyła się 1 edycja programu. W 2022 r. ze względu na bardzo małą liczbę osób chętnych do wzięcia udziału w programie, za zgodą Wojewody Podlaskiego, zajęcia prowadzone były w formie zajęć indywidualnych. Osoby, które ukończyły program, przez 3 kolejne lata były poddawane monitoringowi, sprawdzano czy sprawca powrócił do zachowań przemocowych.

Z dokumentacji PCPR wynika, że sprawcy przemocy dzięki programowi nauczyli się rozwiązywać konflikty bez użycia przemocy, potrafili radzić sobie ze swoimi emocjami. Dlatego bardzo ważne w przeciwdziałaniu przemocy domowej są programy profilaktyczne i terapeutyczne.

Tabela nr 10. Ogólna liczba szkoleń pracowników służb pomocy społecznej w zakresie przemocy domowej.

Wyszczególnienie	Liczba szkoleń pracowników służb pomocy społecznej w zakresie przemocy domowej		
	2021	2022	2023
Wysokie Mazowieckie <i>- Miasto</i>	2	1	3
Ciechanowiec	0	0	5
Czyżew	1	0	2
Klukowo	1	7	5
Kobylin-Borzymy	1	2	3
Kulesze Kościelne	1	2	2
Nowe Piekuty	0	1	4
Sokoły	2	3	3
Szepietowo	4	5	7
Wysokie Mazowieckie <i>- Gmina</i>	0	1	1
Powiat wysokomazowiecki	12	22	35

Dane: Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu wysokomazowieckiego

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż liczba szkoleń pracowników służb pomocy społecznej w zakresie przemocy domowej na terenie powiatu wysokomazowieckiego w 2021 r. była bardzo mała w porównaniu do 2023 r. Przyczyną tak małej ilości organizowanych szkoleń mógł być stan panującej epidemii. Zadowalającym jest fakt, że liczba szkoleń w kolejnych latach znacznie wzrosła, co świadczy o większym zaangażowaniu instytucji w kształceniu kadry w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Analiza danych zebranych z instytucji oraz z opracowań własnych wskazuje, że na terenie powiatu wysokomazowieckiego, m.in. występuje tendencja wzrostowa liczby osób doznających przemocy domowej, wzrost udziału procentowego liczby krzywdzonych dzieci w ogólnej liczbie osób dotkniętych przemocą domową, spośród rodzajów przemocy w rodzinie najczęściej występuje przemoc psychiczna, następnie fizyczna, najrzadziej przemoc seksualna. Przemoc domową zdecydowanie częściej stosują mężczyźni, najczęściej przemocy

domowej doznają kobiety i dzieci, ale należy zauważyć, że wzrasta liczba mężczyzn doznających przemocy.

Ponadto dane wskazują na fakt, iż spadła liczba postępowań dotyczących przemocy domowej oraz liczba zakazów zbliżania się w celu ochrony ofiar wobec osób stosujących przemoc domową, spadła liczba orzeczeń w sprawach w związku z przemocą domową, spadła liczba osób stosujących przemoc domową objętych programami korekcyjno – edukacyjnymi, natomiast wystąpił znaczny wzrost liczby przeszkolonych osób - przedstawicieli instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Warto podkreślić, iż dane przedstawiają przypadki, które zostały zgłoszone do wskazanych wyżej instytucji. W sferze domysłów pozostaje liczba przypadków przemocy, która nie jest identyfikowana jako przemoc domowa przez samych jej członków i nie jest zgłaszana. Można wskazać kilka powodów decydujących o tym, że przypadki przemocy nie są zgłaszane. Za najważniejsze należy uznać niedostateczną wiedzę czym jest przemoc, społeczno-kulturowe przyzwolenie na stosowanie przemocy, wzory przekazywane z pokolenia na pokolenie, w ramach których przemoc jest wpisana w funkcjonowanie rodziny, a także brak wiary w skuteczność działań organów ścigania lub instytucji powołanych do pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc. W celu zobrazowania wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska przemocy przeprowadzono wśród mieszkańców powiatu badania oparte na ankiecie.

Skonstruowany do tego celu kwestionariusz ankiety zawierał pytania dotyczące postaw społecznych wobec: metod wychowawczych, stereotypów dotyczących przemocy, znajomości możliwości uzyskania pomocy oraz zapotrzebowania na formy pomocy. Pytania były otwarte lub zamknięte.

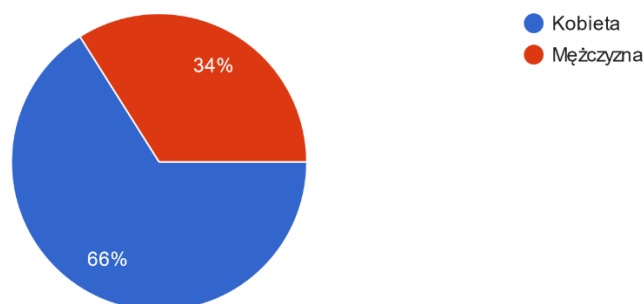
Ankiety przeprowadzono wśród mieszkańców powiatu wysokomazowieckiego, w tym klientów PCPR, pracowników jednostek organizacyjnych powiatu.

W badaniu wzięło udział 100 dorosłych mieszkańców powiatu – 66 kobiet i 34 mężczyzn. Głównie były to osoby z przedziału wiekowego 41-60 lat, co obrazują poniższe wykresy:

Wykres nr 1. Płeć respondentów

Płeć

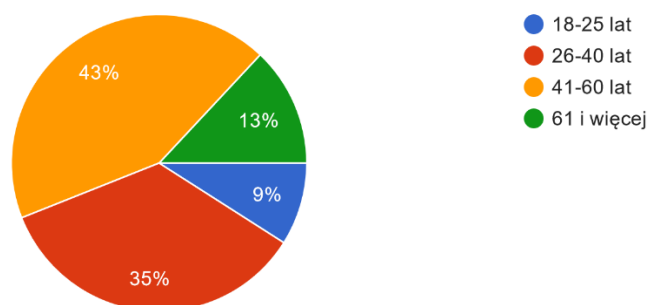
100 odpowiedzi

Wykres nr 2. Wiek respondentów

Wiek

100 odpowiedzi

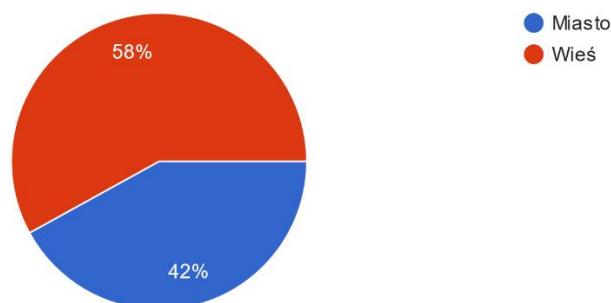
Widoczna jest dysproporcja płci wśród respondentów (większa liczba kobiet niż mężczyzn). Analizując dane zgromadzone w ankiecie, należy jednak pamiętać, że mogą one silniej reprezentować opinie grupy kobiet, gdyż stanowiły one spory odsetek wszystkich badanych.

W badaniu wzięli udział mieszkańcy wsi (58%) i mieszkańcy miasta (42%), co oznacza, że stan wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej będzie dotyczył realiów zarówno wiejskich, jak i miejskich. Badani mieli głównie wykształcenie wyższe 40% badanych. Wykształcenie respondentów oraz miejsce zamieszkania obrazują poniższe dwa kolejne wykresy:

Wykres nr 3. Miejsce zamieszkania

Miejsce zamieszkania:

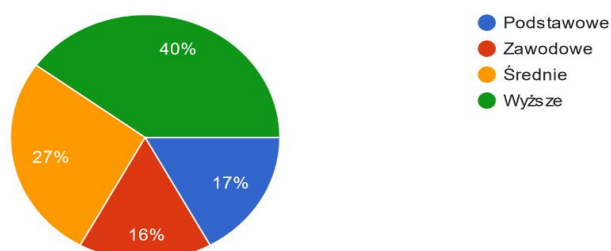
100 odpowiedzi

Wykres nr 4. Wykształcenie

Wykształcenie

100 odpowiedzi

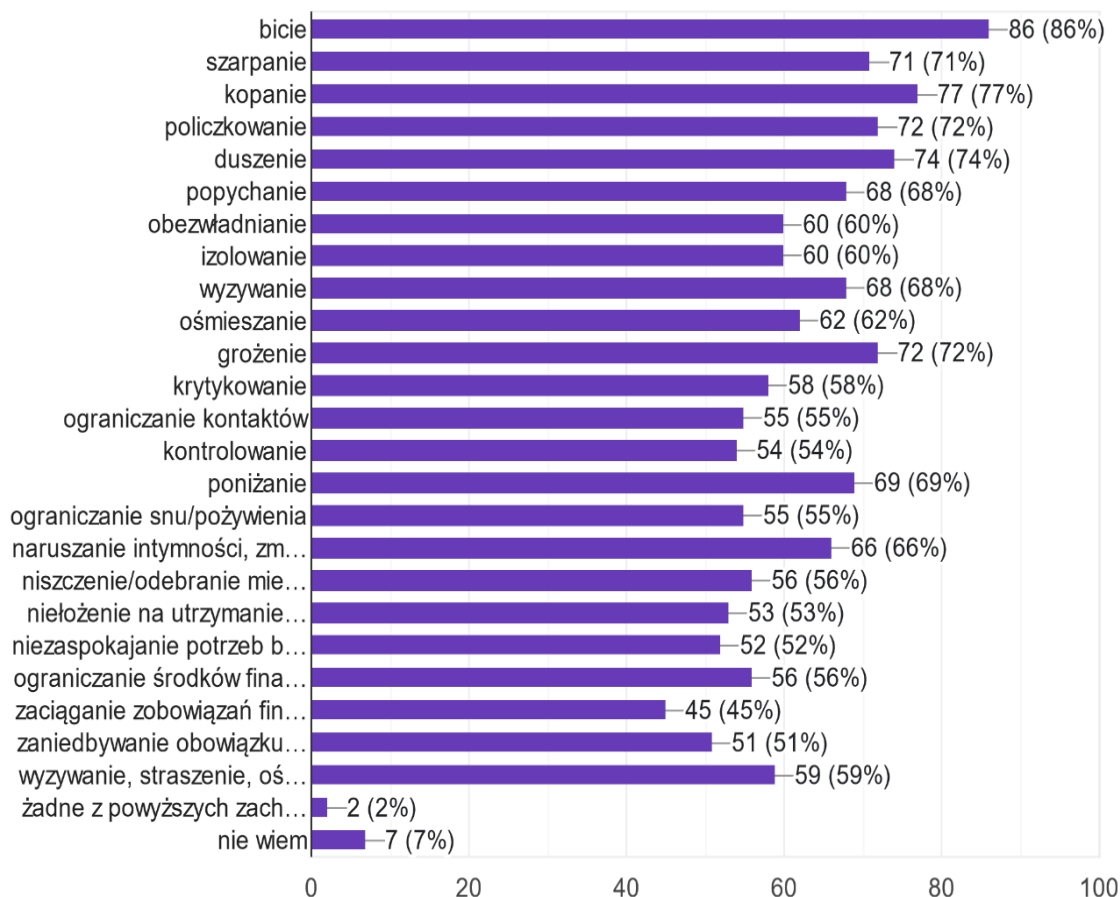
Podsumowując charakterystykę próby badawczej dorosłych mieszkańców można ocenić jako wystarczająco liczną i zróżnicowaną dla wyciągnięcia wniosków interesujących z punktu widzenia stanu wiedzy społeczności powiatu wysokomazowieckiego na temat zjawiska przemocy domowej. Należy jednak pamiętać o nadreprezentacji kobiet oraz o dominacji wyższego poziomu wykształcenia. Wykształcenie na poziomie wyższym może przekładać się na raportowany stan wiedzy, ponieważ osoby z wyższym wykształceniem dysponują wiedzą o szerszym zakresie, a ich lepsza sytuacja finansowa i bytowa z kolei może się przekładać na rzadsze doświadczanie zachowań dysfunkcyjnych.

W ramach niniejszej analizy mieszkańcy zostali zapytani, które z zachowań uważają za przemoc domową. Odpowiedzi kształtowały się następująco:

Wykres nr 5.

1. Które z niżej wymienionych zachowań uważa Pani/Pan za przemoc domową:

100 odpowiedzi

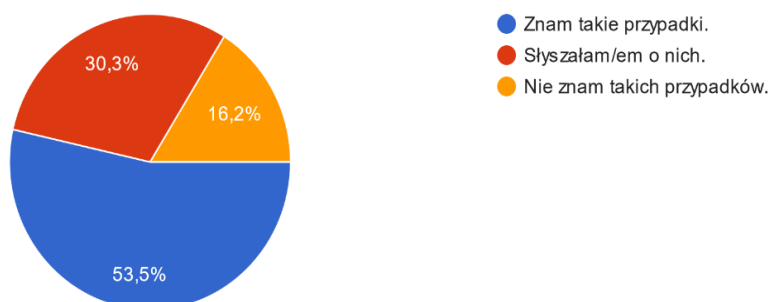

Z analizy danych wynika, że zdecydowana większość badanych potrafi zdefiniować zachowania, które świadczą o występującej przemoc domowe. Wyniki te ukazują, że w ocenie ponad połowa osób badanych jednomyślnie wskazało na formy przemocy zarówno fizycznej, psychicznej i ekonomicznej.

Wykres nr 6.

2. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie powiatu wysokomazowieckiego?

99 odpowiedzi

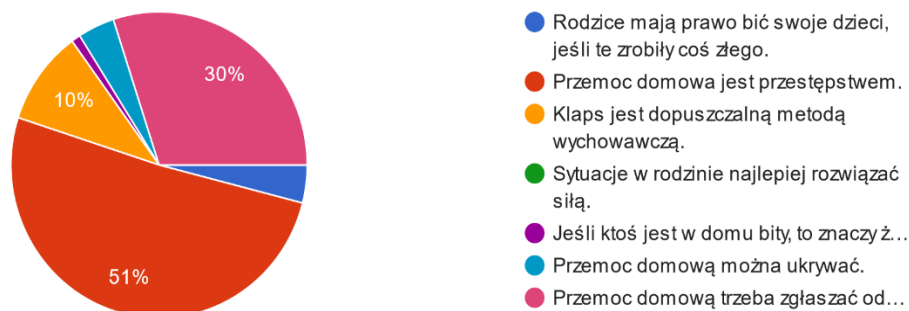

Powyższe dane wskazują, iż ponad połowa ankietowanych słyszała o przypadkach przemocy domowej na terenie powiatu wysokomazowieckiego. 16,2% badanych nie zna przypadków przemocy domowej. Dane wskazują na poważny problem w tym obszarze. W kolejnym pytaniu Ankietowani zostali zapytani, z którym stwierdzeniem zgadzają się najbardziej. Odpowiedzi odzwierciedla poniższy wykres.

Wykres nr 7.

3. Proszę zaznaczyć, z którym stwierdzeniem zgadza się Pani/Pan najbardziej (proszę wybrać jedno najtrafniejsze według Pani/Pana stwierdzenie).

100 odpowiedzi

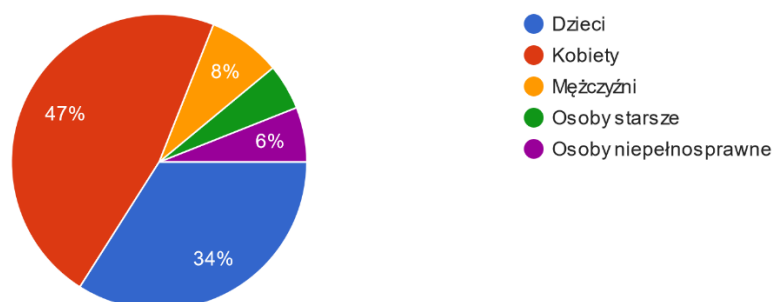

Z badań wynika, że 51% ankietowanych uważało, że przemoc domowa jest przestępstwem oraz 30% uważało, że przemoc domową należy zgłaszać odpowiednim służbom. Wyniki badań wskazują na rosnącą świadomość problemu, jakim jest przemoc domowa oraz, że przemoc domowa postrzegana jest jako naruszenie prawa. Jednakże, aż 10% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że klaps jest dopuszczalną metodą wychowawczą. Postrzeganie klapsa jako dopuszczalnej metody wychowawczej świadczy o różnicach w przekonaniach w kwestii wychowania, związane może być też z tradycyjnym podejściem do wychowania, gdzie stosowanie pewnych form kar było widziane jako normalne. Respondenci zostali zapytani w dalszej części ankiety: kto według nich jest najczęściej ofiarą przemocy domowej?

Wykres nr 8.

4. Kto według Pani/Pana jest najczęściej ofiarą przemocy domowej? (proszę wybrać jedną odpowiedź)

100 odpowiedzi

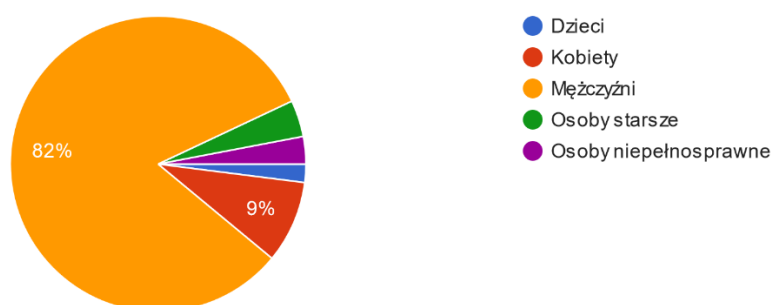

Zdecydowana większość ankietowanych wymieniała kobiety 47% i dzieci 34% jako główne ofiary przemocy domowej. Mężczyzn wskazało tylko 8% ankietowanych. Wyniki powyższe mogą sugerować, że ankietowani zdecydowanie wskazują kobiety i dzieci jako główne ofiary przemocy domowej, co wskazuje na potrzebę zwiększenia świadomości na temat innych grup, które mogą być narażone na przemoc domową. Mimo to 19% ankietowanych wskazuje na osoby starsze, mężczyzn i osoby niepełnosprawne.

Wykres nr 9.

5. Kto według Pani/Pana jest najczęściej sprawcą przemocy domowej? (proszę wybrać jedną odpowiedź)

100 odpowiedzi

Wyniki ankietowe wskazują, że zdecydowana większość respondentów identyfikuje mężczyzn 82% jako głównych sprawców przemocy domowej, podczas gdy na kobiety wskazuje tylko 9% ankietowanych. Niewielkie odsetki to osoby starsze, dzieci i osoby niepełnosprawne. Wyniki powyższe odzwierciedlają powszechne przekonanie, że mężczyźni są częstszymi sprawcami przemocy domowej, choć warto podkreślić, że problem dotyka różne grupy społeczeństwa. Wskazuje to na potrzebę uświadamiania społeczeństwa w tej kwestii.

Respondenci zostali zapytani: jakie są główne przyczyny przemocy domowej?

Wykres nr 10.

6. Proszę wskazać, jaka jest według Pani/Pana główna przyczyna przemocy domowej (proszę wybrać jedną odpowiedź).

100 odpowiedzi

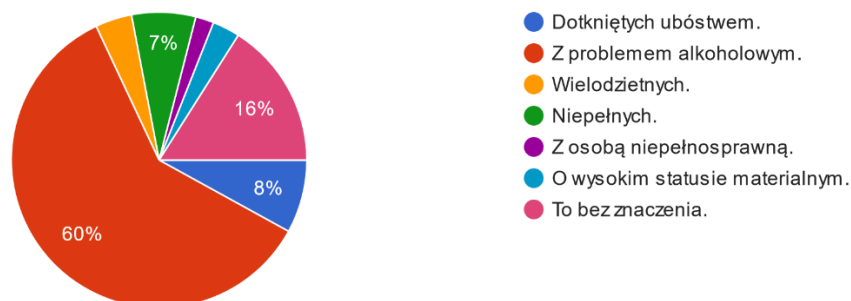
Ankietowani wskazali, iż do przemocy najczęściej dochodzi w rodzinach z problemem alkoholowym. Następnie jako przyczynę przemocy wskazano brak porozumienia i więzi emocjonalnych oraz kolejno trudną sytuację materialną i nieumiejętność radzenia sobie ze stresem. Na końcu doświadczenia i wzorce wyniesione z domu.

Respondenci zostali zapytani: w jakich rodzinach najczęściej dochodzi do przemocy domowej?

Wykres nr 11.

7. W jakich rodzinach Pani/Pana zdaniem najczęściej dochodzi do przemocy? (proszę wybrać jedną odpowiedź).

100 odpowiedzi

Większość ankietowanych (60%) zauważyło związek między przemocą i problemem alkoholowym w rodzinie. 16% ankietowanych wskazało, iż jest to bez znaczenia w jakich rodzinach zachodzi do przemocy.

Respondenci zostali zapytani: dlaczego ofiary przemocy nie szukają pomocy odpowiednich służb/institucji?

Wykres nr 12.

8. Dlaczego ofiary przemocy domowej Pani/Pana zdaniem nie szukają pomocy odpowiednich służb/ instytucji? (proszę wybrać najtrafniejsze odpowiedzi).

100 odpowiedzi

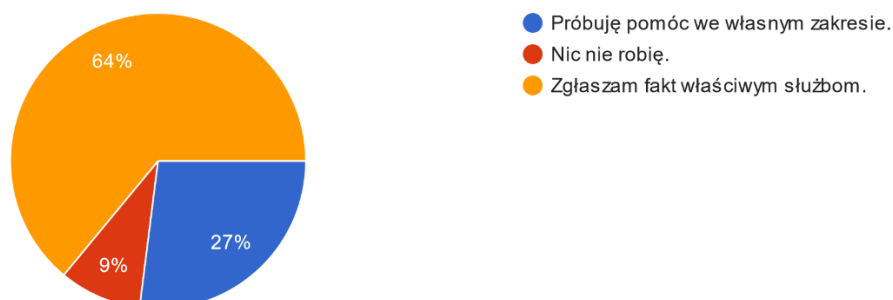
Analiza danych wskazuje, że istnieje szereg emocjonalnych, psychologicznych i ekonomicznych przeszkód, które powstrzymują ofiary przemocy domowej przed szukaniem pomocy. Wśród nich wymieniono wstyd, strach, poczucie winy, zależność ekonomiczną, czy psychiczną od sprawcy, a także brak wiary w skuteczność działań podejmowanych w celu zmiany sytuacji.

Respondenci zostali zapytani: w jaki sposób by zareagowali, gdyby wiedzieli, że w jakiejś rodzinie dochodzi o przemoc domowej?

Wykres nr 13.

9. W jaki sposób zareagowałaby/łby Pani/Pan gdyby wiedziała/ł Pani/Pan, że w jakiejś rodzinie dochodzi do przemocy domowej (proszę wybrać jedną odpowiedź).

100 odpowiedzi

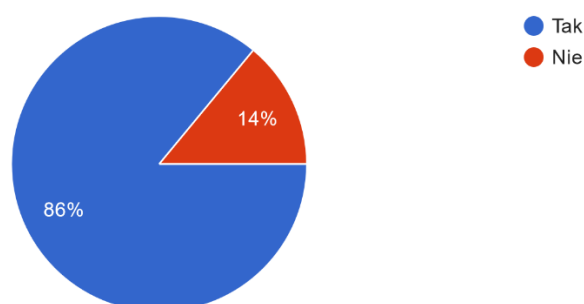
Większość ankietowanych (64%) próbuje pomóc we własnym zakresie bez udziału zewnętrznych instytucji lub organów, bez zgłaszania faktu stosowania przemocy domowej właściwym służbom, 27% zgłasza fakt właściwym służbom, a 9% „nic nie robi”. Oznacza to, że większość osób badanych stara się radzić sobie z przemocą bez udziału zewnętrznych instytucji lub organów, być może poprzez poszukiwanie wsparcia wśród rodziny, przyjaciół lub korzystanie z dostępnych zasobów społeczności. Część osób zgłasza fakt przemocy właściwym służbom, jest to niewielki odsetek wśród badanej grupy co świadczy o obawie przed ewentualnymi konsekwencjami. Pozostali badani nie podejmują żadnych działań w odpowiedzi na doświadczaną przemoc domową, co może wynikać z różnych czynników, takich jak: brak świadomości możliwości wsparcia, obawy przed konsekwencjami lub brak dostępu do odpowiednich środków.

Respondenci zostali zapytani: czy wiedzą, gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczania przemocy domowej?

Wykres nr 14.

10. Czy wie Pani/Pan, gdzie szukać pomocy w powiecie wysokomazowieckim w przypadku doświadczania przemocy domowej?

100 odpowiedzi

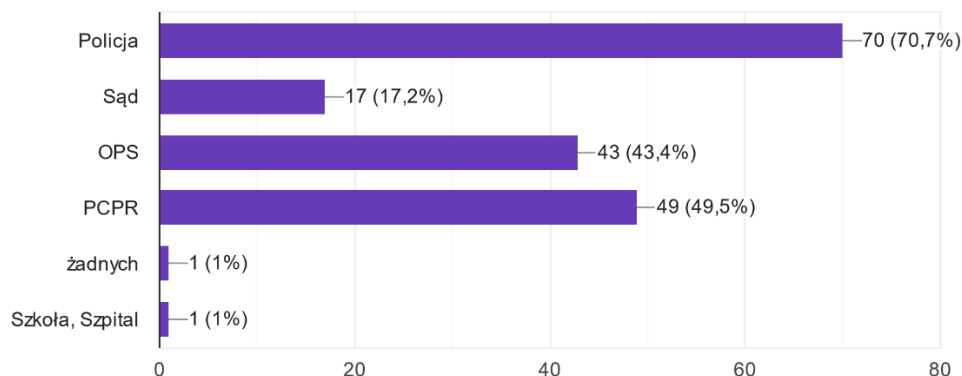
Większość badanych (86%) wie, gdzie szukać pomocy w powiecie wysokomazowieckim. Oznacza to, że większość osób badanych jest świadoma istniejących instytucji, organizacji lub służb, które mogą zapewnić wsparcie w sytuacjach kryzysowych, w tym przemocy domowej. Jednakże 14% badanych nie wie, gdzie szukać pomocy. Oznacza to, że istnieje grupa osób, która może nie być świadoma dostępnych zasobów wsparcia w swoim regionie, co może utrudniać im uzyskanie potrzebnej pomocy w przypadku kryzysowych sytuacji.

Respondenci zostali zapytani: na pomoc jakich organizacji/instytucji może liczyć ofiara przemocy domowej?

Wykres nr 15.

11. Na pomoc jakich organizacji/institucji, Pani/Pana zdaniem może liczyć ofiara przemocy domowej?

99 odpowiedzi

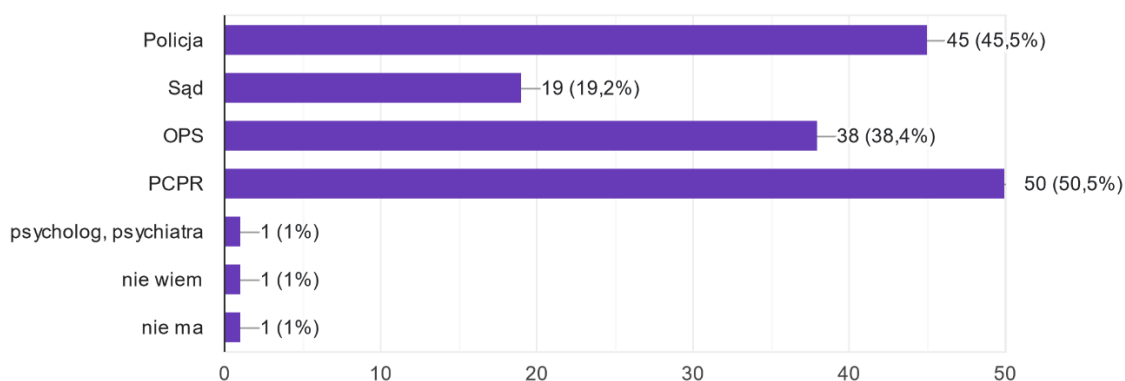
Wyniki wskazują, że w opinii ankietowanych najważniejszymi instytucjami, które mogą świadczyć pomoc ofiarom przemocy domowej są: Policja, PCPR, OPS i Sąd. To oznacza zrozumienie roli organów ścigania oraz instytucji społecznych w udzielaniu wsparcia ofiarom przemocy domowej.

Respondenci zostali zapytani: na pomoc jakich organizacji/institucji może liczyć sprawca przemocy domowej?

Wykres nr 16.

12. Na pomoc jakich organizacji/institucji, Pani/Pana zdaniem może liczyć sprawca przemocy domowej?

99 odpowiedzi

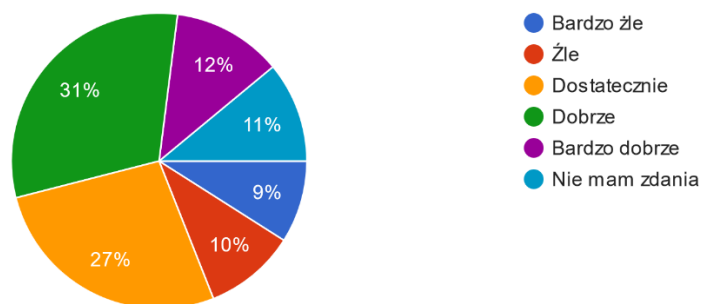
Wyniki wskazują, że zdaniem respondentów sprawcy przemocy domowej również mogą szukać pomocy w organach ścigania (Policja, Sąd) oraz instytucji społecznych (OPS, PCPR).

Respondenci zostali zapytani: jak oceniają skuteczność działań podejmowanych przez właściwe ku temu służby w zakresie walki z przemocą domową?

Wykres nr 17.

13. Jak ocenia Pani/Pan skuteczność działań podejmowanych przez właściwe ku temu służby w zakresie walki z przemocą domową?

100 odpowiedzi

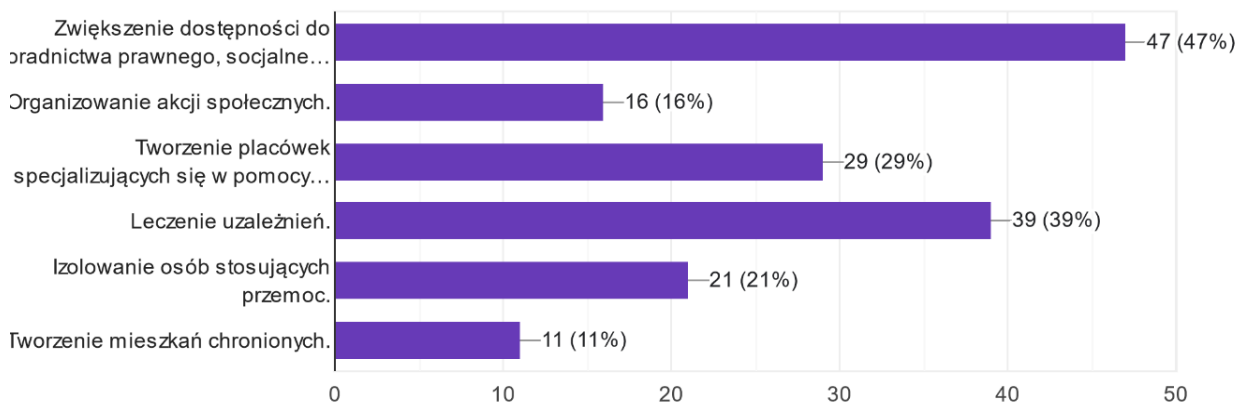
Wyniki pokazują, że istnieje zróżnicowane spojrzenie na skuteczność działań służb w zakresie walki z przemocą domową. Mimo, że część respondentów ocenia skuteczność pozytywnie, istnieje także grupa osób, która wyraża niezadowolenie lub wątpliwości w tej kwestii. Może być to rezultatem różnorodnych doświadczeń oraz postrzegania efektywności podejmowanych działań.

Respondenci zostali zapytani: jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zakresie walki z przemocą domową?

Wykres nr 18.

14. Jakie działania według Pani/Pana byłyby najskuteczniejsze w zakresie walki z przemocą domową? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

100 odpowiedzi

Wyniki wskazują, że zdaniem respondentów skuteczne działania powinny obejmować zarówno wsparcie dla ofiar przemocy (poradnictwo, placówki specjalizujące się w pomocy, mieszkania chronione), jak i działania skierowane na leczenie uzależnień oraz izolację osób stosujących przemoc. Ponadto, część respondentów widzi skuteczność w organizowaniu akcji społecznych i tworzenie placówek specjalistycznych.

Z analizy uzyskanych danych wynika, że świadomość mieszkańców powiatu wysokomazowieckiego dotycząca zjawiska przemocy jest zróżnicowana, w zależności od zagadnienia. Mieszkańcy w przeważającym stopniu posiadają wiedzę na w/w temat. Odpowiedzi wskazują także, że w większości respondenci nie kierują się stereotypami. Mają świadomości wpływu kar cielesnych na wychowanie dzieci. Jednak - „klaps” nadal postrzegany jest jako dopuszczalna forma karania. Najczęściej ofiarami przemocy domowej są dzieci i kobiety, zaś najczęściej sprawcami przemocy są mężczyźni. Do przemocy najczęściej dochodzi w rodzinach z problemem alkoholowym. Istnieje szereg przeszkód, które powstrzymują ofiary przemocy domowej przed szukaniem pomocy, jednak najczęstszym powodem jest strach przed sprawcą i wstyd. Większość mieszkańców reaguje na przemoc, część osób nadal stara się radzić sobie z przemocą bez udziału zewnętrznych instytucji lub organów, ale też część osób nadal nie reaguje na przemoc. Mieszkańcy w dużej przewadze wiedzą, gdzie szukać pomocy w powiecie wysokomazowieckim w przypadku doświadczania przemocy. Jako rodzaj wsparcia, które powinno dominować na terenie powiatu wysokomazowieckiego wskazują na zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego i psychologicznego oraz leczenie uzależnień. Mieszkańcy rozumieją rolę organów ścigania oraz instytucji społecznych w udzielaniu wsparcia ofiarom przemocy. Ponadto istnieje zróżnicowane spojrzenie na skuteczność służb w zakresie walki z przemocą domową, z tym że w większości oceniane są na poziomie dobrym i dostatecznym.

Przedstawione powyżej dane wskazują na konieczność prowadzenia przede wszystkim działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych. Działania te powinny zmierzać do podnoszenia świadomości społecznej, dotyczącej również ewentualnych możliwości wsparcia.

IV. CELE PROGRAMU

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Uznając, że wszyscy mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego mają prawo do spokojnego i bezpiecznego życia oraz uwzględniając określoną wizję przyszłości przyjętą w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017 – 2025: „*Powiat Wysokomazowiecki zapewnia godne, bezpieczne i aktywne życie swoim mieszkańcom*”, za naczelny główny cel Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2024 - 2030 jest przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zapewnienie skutecznej i kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie przeciwdziałać przemocy domowej sformułowano następujące cele szczegółowe:

- 1) Zwiększenie działań profilaktycznych poprzez podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy domowej;
- 2) Zwiększenie skuteczności działań w zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej;
- 3) Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc domową;
- 4) Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji oraz innych podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w celu podniesienia jakości i dostępności usług.

V. HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

Lp.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	RODZAJE DZIAŁAŃ	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI
CEL 1. Zwiększenie działań profilaktycznych poprzez podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy domowej					
1.	Edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy i jej skutków.	<p>1. Przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.</p> <p>2. Uczestnictwo w lokalnych kampaniach społecznych, które:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość, – promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci, – promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencje wobec osób stosujących przemoc domową. <p>3. Współpraca z organami samorządu terytorialnego, z kościołami i związkami wyznaniowymi na terenie powiatu wysokomazowieckiego w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działań edukacyjnych prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Starostwo Powiatowe – Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej – Lokalne Zespoły Interdyscyplinarne – Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Placówki Oświatowe – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – Policja – Organizacje pozarządowe, Kościoły 	<p>2024-2030</p> <p>Na bieżąco</p>	<p>Liczba przygotowanych materiałów informacyjnych.</p> <p>Liczba lokalnych kampanii społecznych.</p> <p>Liczba podjętych inicjatyw.</p>
2.	Prowadzenia działań profilaktycznych oraz informacyjno – edukacyjnych z zakresu przemocy.	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Starostwo Powiatowe – Placówki Oświatowe – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – Policja 	<p>2024-2030</p> <p>Na bieżąco</p>	<p>Liczba prowadzonych działań.</p> <p>Liczba uczestników programów.</p>

		młodzieży zagrożonych przemocą domową.	– Organizacje pozarządowe, Kościoły		
3.	Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze powiatu wysokomazowieckiego.	Gromadzenie danych na temat skali zjawiska przemocy domowej.	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej – Lokalne Zespoły Interdyscyplinarne – Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Placówki Oświatowe – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – Policja – Sąd Rejonowy (Kuratorzy) – Prokuratura – Organizacje pozarządowe, Kościoły	2024-2030 II kwartał każdego roku	Liczba opracowanych diagnoz.
CEL 2. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej.					
1.	Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej.	1. Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego prowadzącymi Ośrodki Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla ofiar przemocy domowej.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2024-2030 w miarę potrzeb	Liczba osób skierowanych do placówek.
		2. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej – Policja – Sąd Rejonowy (Kuratorzy)	2024-2030 w miarę potrzeb	Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową.

		3. Przekazanie Policji danych teleadresowych podmiotów udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, tj. specjalistycznych ośrodkach wsparcia i innych placówkach.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2024-2030 w miarę potrzeb	Liczba przekazanych informatorów.
2.	Zapewnienie pomocy psychologicznej i prawnej osobom doznającym przemocy domowej.	Bezpłatne poradnictwo psychologiczne i prawne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Starostwo Powiatowe	cyklicznie raz w tygodniu	Liczba osób objętych pomocą.
3.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania, m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	Rozpowszechnianie informacji w formie plakatów, ulotek, a także publikowanie na stronach internetowych Starostwa Powiatowego oraz PCPR. Organizowanie spotkań informacyjnych, konferencji z udziałem instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	2024-2030 w miarę potrzeb	Liczba rozpowszechnionych informacji. Liczba spotkań informacyjnych.
4.	Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy.	Monitorowanie sytuacji osób dotkniętych zjawiskiem przemocy, którym udzielono pomocy.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej (MOPS/GOPS, Sąd, Prokuratura, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna)	2024-2030 po 6 miesiącach od udzielonego wsparcia	Liczba osób dotkniętych przemocą.
CEL 3. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc domową.					
1.	Ograniczenie zjawiska przemocy domowej poprzez programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową.	1. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2024-2030 przynajmniej raz w roku	Liczba edycji programów korekcyjno-edukacyjnych.
		2. Monitorowanie zachowań osób stosujących przemoc domową.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2024 – 2030 w trakcie trwania programu	Liczba uczestników. Liczba osób, które ukończyły program.

		3. Badanie skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych skierowanych do osób stosujących przemoc domową poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres 3 lat po ukończeniu programu.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2024-2030 w okresie od 3 do 36 miesięcy po zakończeniu cyklu oddziaływań.	Liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań przemocowych.
		4. Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	W miarę potrzeb	Liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową. Liczba uczestników. Liczba osób, które ukończyły program.
		5. Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2024-2030 na bieżąco	Liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań przemocowych.
		6. Wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach: korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową i psychologiczno – terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową oraz o ich ukończeniu.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2024-2030 na bieżąco	Liczba wydanych zaświadczeń o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach i o ich ukończeniu.
2.	Prezentacja oferty wobec osób stosujących przemoc domową.	1. Przesyłanie zaktualizowanych informatorów właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantowi powiatowemu policji, komendantowi oddziału Żandarmerii Wojskowej oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2024-2030 do dnia 30 stycznia i do dnia 15 lipca każdego roku	Coroczne aktualizowanie na stronach internetowych Starostwa Powiatowego raz PCPR bazy teleadresowej. Liczba informatorów zawierających dane teleadresowe

					podmiotów oraz organizacji pozarządowych.
		1. Przekazanie Policji danych teleadresowych właściwych miejscowo placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz placówek prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne lub programy psychologiczno-terapeutyczne.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2024-2030 w miarę potrzeb	Liczba przekazanych informatorów.

CEL 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji oraz innych podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w celu podniesienia jakości i dostępności usług.

1.	Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Udział w szkoleniach, seminariach, kursach, konferencjach.	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Starostwo Powiatowe – Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej	2024-2030 w miarę potrzeb	Liczba osób biorących udział w szkoleniach i konferencjach.
2.	Promowanie współpracy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Organizowanie szkoleń podnoszących poziom wiedzy i kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, wymiana dobrych praktyk.	– Lokalne Zespoły Interdyscyplinarne – Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Policja		Liczba szkoleń podnoszących poziom wiedzy i kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
3.	Wdrożenie wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i osobami stosującymi przemoc domową.	Udzielanie wsparcia dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w formie poradnictwa i wsparcia psychologicznego.	– Placówki Oświatowe – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – Ochrona zdrowia – Sąd Rejonowy (Kuratorzy)		Liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany będzie do:

1) osób doznających przemocy domowej:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwa oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osoby pozostającej w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osoby pozostającej obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osoby wspólnie zamieszkującej i gospodarującej oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwa i ich małżonków,
- osoby pozostającej obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego – wobec którego jest stosowana przemoc domowa,

2) osób stosujących przemoc domową:

- pełnoletnich, którzy dopuszczają się przemocy wobec osób wymienionych w punkcie 1,

3) świadków przemocy domowej:

- osób, które posiadają wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziały akt przemocy domowej,

4) społeczności lokalnej,

5) ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą domową,

6) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

VII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną, a także wsparciem rodziny i dzieci. Celem realizacji programu jest niezbędna współpraca pomiędzy instytucjami działającymi we wskazanym obszarze.

Realizatorami i partnerami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wysokomazowieckim będą:

- 1) Starostwo Powiatowe w Wysokiem Mazowieckiem.
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem.
- 3) Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu.
- 4) Lokalne zespoły interdyscyplinarne.
- 5) Miejskie i gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 6) Komenda Powiatowa Policji w Wysokiem Mazowieckiem.
- 7) Posterunki policji z terenu powiatu.
- 8) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wysokiem Mazowieckiem.
- 9) Placówki oświatowe.
- 10) Placówki ochrony zdrowia.
- 11) Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem.
- 12) Prokuratura Rejonowa w Wysokiem Mazowieckiem.
- 13) Organizacje pozarządowe i kościelne działające na rzecz rodziny.
- 14) Inne podmioty działające na rzecz osób doświadczających przemocy lub stosujących przemoc domową.

VIII. PROGNOZOWANE EFEKTY REALIZOWANYCH DZIAŁAŃ

Prognozowane efekty:

- 1) Podniesienie świadomości społecznej w obszarze przemocy, w tym zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy domowej;
- 2) Rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3) Podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych, bądź doznających przemocy domowej;
- 4) Zwiększenie dostępności pomocy osobom doznającym przemocy domowej;
- 5) Zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, w tym realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową oraz programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) Podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób dotkniętych przemocą domową oraz osób stosujących przemoc domową.

- 7) Zwiększenie zaangażowania społeczności w problematykę przeciwdziałania przemocy domowej;
- 8) Zacieśnienie systemu współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2024-2030 będzie finansowany ze środków własnych powiatu, środków finansowych z budżetu państwa, środków instytucji współuczestniczących oraz z pozabudżetowych środków pozyskiwanych z różnych źródeł.

X. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2024-2030 obejmuje teren powiatu wysokomazowieckiego. Cele i zadania wymienione w programie realizowane powinny być we współdziałaniu podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych. Warunkiem realizacji celów i zadań zawartych w Programie jest ich finansowanie oraz efektywna współpraca z podmiotami współuczestniczącymi w pomocy osobom doznającym przemocy domowej. Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie sporządzanych sprawozdań. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem będzie przedkładał roczne sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2024-2030, które będzie stanowiło integralną część rocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem.

PODSUMOWANIE

Przemoc domowa jest zjawiskiem powszechnym. Ważne jest to, że istnieje coraz więcej instytucji, które pomagają osobom pokrzywdzonym wyjść z trudnej sytuacji, a osobom stosującym przemoc oferują pomoc specjalistyczną mającą na celu edukację oraz korekcję przemocowych wzorców zachowania poprzez rozwijanie umiejętności komunikacji, radzenia

sobie ze stresem, lękiem czy kontrolą emocji. W związku z powyższym konieczne jest podjęcie szerokiego, dobrze zorganizowanego programu przeciwdziałania przemocy domowej. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 jest skierowany do mieszkańców Powiatu Wysokomazowieckiego, zarówno do osób doznających przemocy, jak również będących świadkami tego zjawiska. Opracowany Program pozwoli na systematyczne i zaplanowane dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów. Zakładając, że realizacja niniejszego programu będzie stanowiła wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy domowej i będzie przebiegać wielopoziomowo we wszystkich instytucjach i organizacjach zobligowanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej. Program przyczyni się do udoskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej i zwiększenia skuteczności działań na rzecz zapewnienia kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy oraz edukacji osób stosujących przemoc w powiecie wysokomazowieckim, poprzez stworzenie modelu współpracy z innymi jednostkami działającymi na rzecz osób będących w kryzysie.

Program ma charakter otwarty i „elastyczny” tzn. może podlegać okresowym weryfikacjom i modyfikacjom związanym ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno - ekonomicznymi, rozwojem procesów społecznych i potrzebami w tym zakresie, a także wymogami prawa.